

ELMÜ

E-TERVIS
EESTI E-TERVISE SIHTASUTUS

LOINC standardi juurutamine Eesti meditsiinilaborite andmevahetuses 2011

I seminar 22.02.2011
Tartu, Dorpati konverentsikeskus

EESMÄRK: laborianalüüside digitaalne andmevahetus

E-tervis: aastast 2013 peavad kõik TTOd saatma laborianalüüside tulemused Digilukku

Selleks:

- Eri laborite analüüsid peavad olema omavahel võrreldavad
- Igal analüüsil peab olema üheselt mõistetav kood
- Peab olema kokku lepitud, mida saadetakse (HL7 sõnumi andmekoosseis)

E-tervise/ELMÜ projekt: E-LABOR

“E-labor - LOINC standardi juurutamine Eesti meditsiinilaborite andmevahetuses

Projektijuht E-Tervise SA: Boriss Gubaidulin

Projekti läbiviija: ELMÜ

Projektijuht ELMÜs: Anu Tamm

Sekretär, kontaktisik: Pille Mee

Projektgrupp: laborite töötajad

Tehniline spetsifikatsioon: alltöövõtja

Lõpptaeg 31.12.2011

Projekti eeldatav tulem

1. 10'000 LOINC koodi eestindamine
2. RELMA programmi eestindamine
3. Andmebaasi haldamissüsteemi projekteerimine
4. Laborite analüüside kaardistamine LOINC standardi järgi
5. Laborivastuste tehniline standardimine

Projekti eeldatav tulem

- Kõikide laborite kõik analüüsid omavad LOINC koodi
- **“Samad” analüüsid omavad kõigis laboreis sama koodi**
- Koodide sisu on tõlgitud eesti keelde
- On olemas eesti keeles kasutatav andmebaas
- Välja on töötatud edasine koodide haldussüsteem; välja on õpetatud piisav hulk spetsialiste LOINC standardi alal
- Olemas on tehniline spetsifikatsioon HIS, Perearsti IS arendajatele täienduste tegemiseks
 - NAKIS

Projekti ajakava

I etapp 1.01.2011-30.04.2011

Kodeeritakse ÜL analüüsid

Esitatakse kõigi laborite analüüside nimistud

Kodeeritakse PERH, keskhaiglate, QM-HTI analüüsid (6 laborit)

II etapp 1.05.2011-30.09.2011

Kodeeritakse mikrobioloogilised analüüsid

Kodeeritakse teiste laborite analüüsid (kokkuleppel, 1. osa)

Laborivastuste HL7 sõnumite tehniline spetsifikatsioon

Liidestumisjuhised sõnumi rakendamiseks

III etapp 1.10.2011 – 31.12.2011

Kodeeritakse teiste laborite analüüsid (kokkuleppel, 1. osa)

LOINC terminite tõlkimine, RELMA kasutusjuhend

Kirjeldatakse andmebaasi edasine haldussüsteem

Näidisrakendus sõnumistandardi testimiseks

Puuduvate LOINC koodide küsimine

Laborid

1	SA Tartu Ülikooli Kliinikum		
	I etapp	17	Kuressaare Haigla SA
2	AS Ida-Tallinna Keskhaigla	18	OÜ Kesklinna Tervisekeskus
3	AS Lääne-Tallinna Keskhaigla	19	OÜ Qvalitas Arstikeskus
4	SA Ida-Viru Keskhaigla	20	OÜ Sillamäe Tervisekeskus
5	SA Pärnu Haigla	21	OÜ Stigma Erakliinik
6	SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla	22	OÜ Tartu Linna Polikliinik
7	Quattromed HTI Laborid OÜ	23	OÜ Tervisekeskus Ljumam
	II etapp	24	SA Elva Haigla TM
8	AS Elite Kliinik	25	SA Hiiumaa Haigla
9	AS Järvamaa Haigla	26	SA Jõgeva Haigla
10	AS Lõuna-Eesti Haigla	27	SA Kirde Kohalik Haigla
11	AS Põlva Haigla	28	SA Läänemaa Haigla
12	AS Rakvere Haigla	29	SA Narva Haigla
13	AS Tallinna Diagnostikakeskus	30	SA Otepää Tervisekeskus
14	AS Tamme Erakliinik	31	SA Rapla Maakonna Haigla
15	AS Tapa Haigla	32	SA Tallinna Lastehaigla
16	AS Valga Haigla	33	SA Viljandi Haigla

Laborianalüüside kodeerimise käik

- Kõik laborid nimetavad analüüside kaardistamise eest vastutaja/kontaktpersooni
Kontaktandmed saata pille.mee@kliinikum.ee
- Kõik laborid kaardistavad kõik ise tehtavad analüüsid terminoloogiagrupi poolt avaldatud nimetuste vastu
Info, abi, puuduvate nimetuste registreerimine: Kaja Kallion
kaja.kallion@kliinikum.ee
- LOINC spetsialistid aitavad kaardistada laborite analüüse võrreldes kohalikke nimekirju koos labori kaardistamise eest vastutajaga kodeeritud analüüside nimekirjaga

ELMÜ

E-TERVIS
EESTI E-TERVISE SIHTASUTUS

LOINC standard

I seminar 22.02.2011
Tartu, Dorpati konverentsikeskus

Mis on analüüs?

- Ühtsed nimetused (ELMÜ terminoloogiagrupp)
- **Kas eri laborid teevad "sama" analüüsi e. kas tulemused on võrreldavad?**
- Kas kvantitatiivne ja kvalitatiivne on sama analüüs?
Kas POS/NEG võib öelda ka pika vabatekstiga?
- Kas eri materjalidest tehtud uuring on sama asi?
- Kas "paastu" ja "mitte-paastu" on sama analüüs?
- Jne.

LOINC

Logical Observation Identifiers Names and
Codes (LOINC®)

www.loinc.org

Eestikeelne kasutusjuhend

www.loinc.org/downloads/loinc

Tõlkinud: Alar Aab, Kärt Tomberg 2008

LOINC sisu

Analüüs üheselt identifitseeritav 6 omaduse abil

1. Komponent/analüüt (mida määratakse)
2. Omadus (kontsentratsioon, mass jms. vastavalt ühikule – SI, kokkuleppeline jms.)
3. Ajastus
4. Süsteem e. proovimaterjal
5. Skaala (kvantitat/valikvastus/vabatekst jne.)
6. Meetod

1. Komponent (Component)

I. Aine või olem, mida mõõdeti, hinnati, vaadeldi

Hepatitis A virus Ab

Komponendi klass/alamklass (.)

Hepatitis A virus Ab.IgG

II. Mõjutusekohane informatsioon (^) (standardiseeritud)

Glucose^{pre} 100 g glucose PO

III. Täpsustused/parandused (^^)

Calcium.ionized^{adjusted} to pH 7.4

2. Omadus (Property)

Ensümaatiline aktiivsus		
CAct	Catalytic activity	Katalüütiline aktiivsus
Mass		
MCnc	Mass Concentration	Massi kontsentratsioon
MCrto	Mass Concentration Ratio	Massi kontsentratsioonide suhe
MFr	Mass Fraction	Massi fraktsioon
MRto	Mass Ratio	Massi suhe
RelMCnc	Relative Mass Concentration	Suhteline massi kontsentratsioon
Number (loend)		
NCnc	Number Concentration (count/vol)	Arvuline kontsentratsioon (loend/maht)
NCnt	Number Content	Arvuline sisaldus (loend/mass)
Aine		
SCnc	Substance Concentration	Aine kontsentratsioon
SCnt	Substance Content	Aine sisaldus
Kokkuleppeline		
ACnc	Arbitrary Concentration	Kokkuleppeline kontsentratsioon
ACnt	Arbitrary Content	Kokkuleppeline sisaldus

3. Ajastus (Time aspect)

Lühend	Kestvuse kirjeldus
Pt	Mõõtmiste tuvastamiseks ajamomendil. Sünonüüm „ juhuslikule “, mida rakendatakse uriini mõõtmisel.
Stdy	Uuringu kestvus
Enctr	Patsiendi külastuse kestus (haiglas viibimine, visiit)
Episode	Episood
Procedure dur	Protseduuri kestus (kirurgiline jne.)
XXX	Täpsustamata; aeg edastatakse mõnes teises elektroonilise teatise osas
* (star)	„Doosi“ iga. Kasutatakse vereproduktide korral.
1M	minut
2H	tund
3D	päev
3W	nädal
4MO	kuu

4. Süsteem e. proovimaterjal (System)

Materjalide lühendid, tõlgitud kasutusjuhendis,
erinevad ELMÜ lühenditest

Proovimaterjale eristatakse:

- Kui on eraldi standardiseeritud, olemas ref. väärtused (Ser/Plas)
- Vähemalt uriin, liikvor, pleuraved., sünoviaalved., peritoneaalved.
- Ülejäänu võib olla Body fld või XXX

5. Skaala (Scale)

Lühend	Skaala tüüp	Kirjeldus
Qn	Kvantitatiivne	numbriline väärtus
Ord	Järgarvuline	Järjestatult liigitatud vastused, nt. 1+, 2+, 3+ ; positiivne, negatiivne; reaktiivne, määramatu
OrdQn	Kvantitatiivne või järgarvuline	nt. Antimikroobne tundlikkus, mida võib väljastada kui resistentne, mõõdukalt tundlik, tundlik
Nom	Nominaalne	Nominaalsed või liigitatud vastused / valikvastused
Nar	Jutustav	Jutustav tekst
Multi	“Multi”	Mitmed iseseisvad tulemused, mis on vormitud ühe tekstina "glob" ja väljastatud ühe vaatlusena koos või ilma kuvatavasse formaati sisestuseta.
Doc	Dokument	Dokument, mis võib omada mitmeid vorminguid (XML, narratiiv jne.)

6. Meetod (Method)

Aggl	Aglutinatsioon
Coag	Hüübimisuuring
Cyto stain	Tsütoloogiline värving
Pap	PAP värving
EIA	Ensüüm-immunoanalüüs, ka ELISA
IB	Immunoblot
IF	Immunofluorestsents (DFA, IFA, FA)
LA	Lateksaglutinatsioon
MIC	Minimaalne inhibeeriv kontsentratsioon
MLC	Minimaalne letaalne kontsentratsioon (MBC)
Neut	Neutralisatsioon
RIA	Radio-immunoanalüüs
VC	Visuaalne loendus

6. Meetodid (NAT)

	NAT	tootja
Molgen	Molekulaargeneetika (RFL, PCR jt.)	
Probe	DNA Nucleic Acid Probe	
Probe.amp.tar	Probe amplification target	
PCR	Polymerase Chain Reaction	Roche
TMA	Transcription Mediated Amplification	Gen-Probe
NASBA	Nucleic Acid Sequence Based Analysis	Organon-Teknika
SDA	Strand Displacement Amplification	Becton-Dickinson
LAT	Ligation-Activated Transcription	
LCR	Ligase Chain Reaction	Abbott
3SR SR 3	Self-Sustaining Sequence Replication	Bartel`s Diagnostic
QBR	Q-Beta Replicase or probe amplification category method	Gene Track Systems
Probe.amp.sig	Probe amplification signal	
HPA	Hybridization Protection Assay	Gen-Probe Accuprobe
BdnA	Branched Chain DNA	Chiron Corp
	Hybrid Capture	

LOINC ei sisalda

- Analüsaator
- Proovimaterjali detailid
- Cito
- Kes tegi
- Kus tehti
- Tõlgendus
- Ref. väärtus

Näiteid

LOINC #	Component	Property	Time Aspect	System	Scale	Method
13919-6	Hepatitis B virus core Ab.IgG	ACnc	Pt	Ser	Qn	EIA
22318-0	Hepatitis B virus core Ab.IgG	ACnc	Pt	Ser	Qn	
32685-0	Hepatitis B virus core Ab.IgG	ACnc	Pt	Ser	Ord	
22319-8	Hepatitis B virus core Ab.IgM	ACnc	Pt	Ser	Qn	
5185-4	Hepatitis B virus core Ab.IgM	ACnc	Pt	Ser	Qn	EIA
5186-2	Hepatitis B virus core Ab.IgM	ACnc	Pt	Ser	Qn	RIA
31204-1	Hepatitis B virus core Ab.IgM	ACnc	Pt	Ser	Ord	
51658-3	Hepatitis B virus core Ab.IgM	ACnc	Pt	Body fld	Ord	
51914-0	Hepatitis B virus core Ab.IgG+IgM	ACnc	Pt	Ser	Ord	

LOINC nomenclature

Long Common Name	Short Name
Hepatitis B virus core IgG Ab [Units/volume] in Serum by Immunoassay	HBV core IgG Ser EIA-aCnc
Hepatitis B virus core IgG Ab [Units/volume] in Serum	HBV core IgG Ser-aCnc
Hepatitis B virus core IgG Ab [Presence] in Serum	HBV core IgG Ser QI
Hepatitis B virus core IgM Ab [Units/volume] in Serum	HBV core IgM Ser-aCnc
Hepatitis B virus core IgM Ab [Units/volume] in Serum by Immunoassay	HBV core IgM Ser EIA-aCnc
Hepatitis B virus core IgM Ab [Units/volume] in Serum by Radioimmunoassay (RIA)	HBV core IgM Ser RIA-aCnc
Hepatitis B virus core IgM Ab [Presence] in Serum	HBV core IgM Ser QI
Hepatitis B virus core IgM Ab [Presence] in Body fluid	HBV core IgM Fld QI
Hepatitis B virus core IgG+IgM Ab [Presence] in Serum	HBV core IgG+IgM Ser QI

Näiteid

LOINC #	Component	Property	Time Aspect	System	Scale	Method	Unit
14749-6	Glucose	SCnc	Pt	Ser/Plas	Qn		mmol/L
14771-0	Glucose^post CFst	SCnc	Pt	Ser/Plas	Qn		mmol/L
1988-5	C reactive protein	MCnc	Pt	Ser/Plas	Qn		mg/L;mcg/mL; mg/dL
30522-7	C reactive protein	MCnc	Pt	Ser/Plas	Qn	High sensitivity	mcg/mL; mg/dL; mg/L
14631-6	Bilirubin	SCnc	Pt	Ser/Plas	Qn		umol/L
14629-0	Bilirubin.glucuronidated+Bilirubin.albumin bound	SCnc	Pt	Ser/Plas	Qn		umol/L
14630-8	Bilirubin.non-glucuronidated	SCnc	Pt	Ser/Plas	Qn		umol/L
3321-7	Amikacin^trough	MCnc	Pt	Ser/Plas	Qn		mg/L;mcg/mL
3319-1	Amikacin^peak	MCnc	Pt	Ser/Plas	Qn		mg/L;mcg/mL

LOINC nimetusi

Long Common Name	Short Name
Glucose [Moles/volume] in Serum or Plasma	Glucose SerPl-sCnc
Fasting glucose [Moles/volume] in Serum or Plasma	Glucose p fast SerPl-sCnc
C reactive protein [Mass/volume] in Serum or Plasma	CRP SerPl-mCnc
C reactive protein [Mass/volume] in Serum or Plasma by High sensitivity method	CRP SerPl HS-mCnc
Bilirubin [Moles/volume] in Serum or Plasma	Bilirub SerPl-sCnc
Bilirubin.direct [Moles/volume] in Serum or Plasma	Bilirub Direct SerPl-sCnc
Bilirubin.indirect [Moles/volume] in Serum or Plasma	Bilirub Indirect SerPl-sCnc
Amikacin [Mass/volume] in Serum or Plasma --trough	Amikacin Trough SerPl-mCnc
Amikacin [Mass/volume] in Serum or Plasma --peak	Amikacin Peak SerPl-mCnc

LOINC kui tõlkekoodistik

Omad koodistikud sisemiseks kasutamiseks

Viiakse vastavusse LOINC koodidega

Võimaldab vajadusel sisemisi koode muuta, juurde teha

Võimaldab võtta kasutusele analüüse, millel pole LOINC koodi, see küsitakse

RELMA

Mikrobioloogilised analüüsid

Sõltub HL7 sõnumi struktuurist

- Materjal saata eraldi, mitte analüüsi osana?
- Antibiootikumide resistentsuse määramised: LOINC koodid
- Mikroobide nimetused: SNOMED

LOINC projekt ja NAKIS

Eesmärk:

- Laborid ei pea saatma eraldi teatisi NAKISesse
- NAKISe analüüsid märgistatakse ja saadetakse Digiliukku tavakorras
- NAKIS küsib andmeid Digiloost

Tehniline eeltöö laborites

- Analüüside nimekiri vastavalt terminoloogia failis olevatele nimetustele
- Analüüside nimekiri rangelt vastavalt etteantud tabelile: LOINC võrdlustabel
- Kasutada täpseid terminoloogia nimetusi **(copy/paste)**
- Saata tabelid 31.03.2011 Pille.Mee@kliinikum.ee